

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOLUME XXVI.—LETO XXVI. CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (ČETRTEK), DECEMBER 16, 1943 ŠTEVILKA (NUMBER) 293

Velesile podpirajo spremembo na Balkanu

Kralj Peter in premier Purić sta videla Roosevelta, ko je bil v Kairu

KAIRO, 8. decembra. (O.N.A.) — Predsednik Roosevelt se je srečal z jugoslovanskim kraljem Petrom in predsednikom Božidarjem Purićem, katerega vlada v Kairu se ravno zdaj nahaja v velikih težavah radi novih političnih komplikacij. Peter in Purić sta videla predsednika Roosevelta, ko se je nahajal tukaj na konferenci glede Kine, a Purić ga je obiskal ponovno, po sobotni objavi provizorične partizanske vlade na domačem ozemlju Jugoslavije.

Imenovanje Titove vlade ni bilo nepričakovano

Vsa vprašanja glede bodočnosti jugoslovanske vlade v izgnanstvu, ki so bila že povzročila več vladinih kriz zaporedoma v teku samo letošnjega leta, so postala zdaj še neizmernejša zaradi dejstva, da se je ustanovila neodvisna vlada pod vodstvom generala Tita in dr. Ivana Ribarja.

Formacija te vlade generala Tita ni prišla popolnoma nepričakovano, pač pa je bil marsikdo presenečen radi trenutka, ki je bil izbran za njeno ustanovitev, namreč na predvečer velikega zavezniškega poskusa, s skupnimi močmi streti Nemčijo. Ni popolnoma izključeno, da bi Tito končno priznal jugoslovansko kraljevsko dinastijo. Tudi najbližji opazovalci opozarjajo, da nova vlada kralja sploh ni omenila, ter govorila sama o nemi le kot o začasnih vladi, ter uporabljala izraz "delujoči" člani za vse svoje ministre.

Govorica o proglasu jugoslovanske republike

Jugoslavlani, ki so nasprotniki Purićeve vlade, nas zagotavljajo, da ima Tito že pripravljeno drugo izjavo, s katero bo proglasil Jugoslavijo za republiko. Predstavniki opozicije, ki so bili pri kralju Petru ob prihodni teden, so mu nujno prigovarjali, naj poskusi doseči sporazum s partizani, predno vse možnosti za to izginejo, in ne bo prepozno.

Ti krogi poudarjajo, da je prvi predpogoj za to, da se znebi generala Draže Mihajlovića v svojstvu vojnega ministra. Potem bi bilo potrebno reorganizirati vladno na tak način, da bi bili v njej zastopani tudi taki politiki, v katere bi partizani mogli imeti zaupanje. Vendar pa je treba priznati, da je zelo dvomljivo, da li se bo sploh dalo izvesti tako reformo vlade v izgnanstvu, da bi mogli patrioti, ki v notranjosti Jugoslavije, na domačem ozemlju, nadaljujejo svoj odpor, imeti vanjo zaupanje.

Pristaši dinastije delajo za sporazum

Prijatelji dinastije, ki pa so nasprotniki Purićeve vlade, bi najraje videli, da pride do sporazuma med Titom in kraljem, in sicer na osnovi tega, da bi kralj priznal Titovo vladno svojo, ter se podal v Jugoslavijo, da se mu pridruži.

Za sedaj britanska vlada svojega stališča napram Jugoslaviji ni spremenila. Britanija še nadalje priznava kralja Petra kot vladarja Jugoslavije, njegovo vladno pa kot legalno, zakonito vlado. Dozdaj tudi vprašanje diplomatskega priznanja Titove vlade še ni postalo akutno, ker partizani sami še niso postavili formalne zahteve za tako priznanje. Prav lahko mogoče pa je, da se bo v kratkem pojavilo vprašanje glede priznanja "de-facto".

Naciji izvršili čistko pri visoki armadni komandi?

Hitler je baje odstranil junkerske prveke, ki so menda skušali ustvariti kontakt z zavezniki

Včeraj so se razširile vesti, da so naciji izvršili čistko pri visoki armadni komandi, potem ko se je odkrilo, da je junkerska vojaška klika skušala za Hitlerjevim hrbtom stopiti v stiko z zavezniki v svrhu mirovnih pogajanj.

Poročila iz Londona, ki so delno potrjena od nemškega radija, pravijo, da so bili na najvišja vojaška mesta imenovani politični komandanti, o katerih ni dvoma, da bodo do zadnjega stali za nacijskim režimom, in da so bili odstranjeni vsi "mlačniki" pruski oficirji, ki so osumljeni, da so tajno delovali za pobotanje z zavezniškimi silami.

Glasom teh poročil je maršal Edwin Rommel zavzel mesto maršala von Rundstedta, nemškega poveljnika v Franciji, ki je bil do sedaj načelnik obrambe v zapadni Evropi. Dalje se poroča, da je bil odstavljen gen. Falkenhousen, ki je poveljnik nemških sil v Belgiji, in na njegovo mesto da je bil imenovan gen. Jungklaus, vodja nacijske elite in osebni prijatelj Heinricha Himmlerja, načelnika Gestapa.

Govori se, da sta bila oba odstavljena generala, Rundstedt in Falkenhousen, zapletena v mirovne overture, katere je pruska vojaška kasta baje podvzela v Lizbonu.

Dorothy Maynor bo kot solistinja nastopila pri koncertih, ki jih Cleveland orkester priredi nocoj in v soboto večer v Severance dvorani. Dirigent orkestra je Erich Leinsdorf.

Miss Maynor bo pela arije štirih oper in sicer: "Depuis le jour", iz opere "Louise", — "L'amero saro costante", iz Mozartove opere "Il Re Pastore" iz opere "Lenore", prvo dejanje Beethovnovne opere "Fidelio", ter iz opere "L'Enfant Prodigue".

Naši fantje-vojaki

Mr. Michael Suponcic, 6026 St. Clair Ave., je prejel od vojnega departamenta dve krasni medalji, ki sta bili podeljeni njegovemu sinu štabnemu saržentu Frank J. Suponcicu, za izredno odlikovanje pri napadih na oljne naprave v Romuniji. Na njegovi zadnji misiji, ki je bila slučajno 1. avgusta, ter najdaljša in v največjem obsegu izmed vseh takih napadov, je bilo njegovo letalo zbito iz zraka, pri čemur je bil Frank opečen in poškodovan ter zajet. Sedaj se nahaja kot vojni ujetnik v bolnišnici na Romunskem. Ena izmed medalij je takozvana "Oak Leaf Cluster", druga pa za izredno hrabrost, takozvana Distinguished Flying Cross.

S/Sgt. Frank J. Suponcic ima brata, First Sgt. Joseph Suponcic, ki je že bil v bitki na Havajih, sedaj pa se nahaja v Coloradu, ter sestro Dorothy Suponcic, ki se nahaja pri WACs v Floridi.

Mr. Suponcic je poročal, da je na željo župana Frank J. Lauscheti nesel medalje pokazati v mestno dvorano, ter se županu lepo zahvaljuje, za njegovo prijaznost.

Prostovoljno je vstopil k mornarici dne 4. decembra Victor Tomsic, sin Mr. in Mrs. Louis Tomsic, 881 E. 237 St., Euclid, Ohio. Njegov naslov je: Victor Tomsic A/S, Co. 1869, U.S.N.T.S., Great Lakes, Ill.

Albert Gregoric, sin Mr. in Mrs. Louis Gregoric, 1171 East 74 St., je bil povišan pri mornarici in sicer v Ensign. Promoviran je bil dne 2. decembra, dne 14. decembra pa se je podal v Princeton univerzo v svrhu nadaljnjih študij.

Ensign Andrew R. Ipavec, sin Mr. in Mrs. Andrew Ipavec, 1194 E. 177 St., je nepričakovano

Dinastični interesi se bodo morali umakniti ljudski volji

Partizani prodrli do predmestja Zadra

LONDON, 15. decembra. — Glasom zadnjih vesti so partizanske čete s svojimi protinapadi ob dalmatinski obali prodrli do predmestja Zadra.

Maršal Josip Tito istočasno poroča, da so zavezniški zračni napadi prisilili nacije, da so zapustili nedavno zasedeni jafranski polotok Uljan.

Zadnje vesti z bojnih front

PACIFIK — Ameriška letala so strela 356 ton bomb na japonske postojanke Arawe ob južni obali otoka New Britain. Dan prej so Amerikanci močno bombardirali kraj Linden, ki je edino dobro pristanišče na omenjeni obali. Ta dva zračna napada se tolmači kot priprava od strani zavezniških sil za večjo ofenzivo v južno-zapadnem Pacifiku.

RUSIJA — Rusi so včeraj strnili svoje sile, ki so prodirale od Kremenčuga in Čerkasija in s tem očistili zadnje ostanke nemških čet na zapadnem bregu Dnjepra v razdalji 250 milj. — Na kijevski fronti nemška ofenziva tiči na mrtvi točki in Rusom se je celo posrečilo zavzeti nekatere postojanke, katere so izgubili tekom zadnjih dni. Naciji poročajo, da so Rusi začeli dve veliki ofenzivi na severnem koncu fronte.

ITALIJA — Zračna armada 300 ameriških bombnikov je včeraj s svojih baz v Italiji vporabila enega največjih napadov na Balkan, ko je bombardirala nacijska zrakoplovna polja na Grškem in pristanišče v Atenah. Osmo angleška armada je ojačila svoje osem milj široko oporišče na bregu reke Moro.

FINSKA PLAČALA OBROK NA VOJNI DOLG

WASHINGTON, 14. decembra. — Finska je danes plačala svoj redni obrok na dolg, ki ga je napravila po zadnji svetovni vojni. Obrok znaša \$233,915.06.

no prišel domov pretekli petek iz Bostona, Mass., kjer je pohačal v Institute of Technology. Po devetdnevem dopustu se bo podal na službeno mesto na zapadno obalo.

Saržent Edward Dolšak, sin Mr. in Mrs. Frank Dolšak, 445 E. 200 St., je bil premeščen v Californijo, v Kansas. Njegov naslov je: Sgt. Edward Dolšak, 79th Cavalry Recon. Troops, A.P.O. 79, Camp Phillips, Kansas.

KAIRO, 13. dec. — (Posneto po "New York Times"). Po dveh letih okupacije začneta Grčija in Jugoslavija polagoma oblikovati obrise svoje politične bodočnosti, in vsa razpoložljiva evidenca kaže, da velike zavezniške sile zrejo z zadovoljstvom na dosedanji razvoj dogodkov v tem pogledu.

Peter in George se najbrže nikdar ne vrne domov

Naznanilo nove jugoslovanske ustave definitivno upostavlja bodoče namene režima maršala Josipa Tita Broža, ki bi baziral na federativnem demokratičnem sistemu. Z ozirom na to je možnost povratka kralja Petra ali katerega koli drugega zastopnika dinastije Karadjordjevičev postala zelo majhna, dasiravno to ni definitivno ali formalno izključeno, v kolikor se tiče uradnih izjav ali se utegne spremeniti za slučaj, da bi prišlo do kakšnega nenadnega kompromisa.

Nedavna objava pisma grškega kralja George-a, v katerem je izjavil, da bo počakal z odločitvijo glede povratka v Grčijo s svojim kabinetom vred, je močan dokaz, da se kralj zavezuje svoje sedanje nepopularnosti in da je začel spoznavati, da se morda nikdar več ne vrne v Grčijo.

Zavezniške sile so začele spoznavati novi položaj

Jasno je, da so zavezniške sile začele spoznavati spremembo v stališču ljudstev v okupiranih deželah in rastočo vrzel v njih sentimentu napram njih ubežnim vladam. Zavezniške sile so že več mesecev stalno večale svojo pomoč za Titove partizane, ki trdijo, da imajo v akciji proti sovražniku od 24 do 36 divizij.

Znano je, da premier Churchill in zunanji minister Eden zreta na partizansko gibanje z rastočim odobravanjem, in polagoma prihajata do zaključka, da navzlic svoji obligaciji napram grškemu kralju George-u kot svojemu zavezniku, ne moreta na noben način pomagati njegovemu povratku, ako bi bilo to proti volji njegovih podaničnikov.

Načela Atlantskega čarterja se uveljavljajo

To predstavlja definitivni korak naprej od strani zavezniških sil za oblikovanje političnega programa v skladu s principi Atlantskega čarterja, kakor so bili nadalje razjasnjeni na konferencah v Moskvi, Kairu in Teheranu.

Polagoma se pripravljajo tla za organiziranje popolnoma novih vlad na Balkanu, ki bodo v skladu s ljudskimi gibanji, dasiravno morda v konfliktu s položajem, ki je obstojal v dotičnih deželah pred več kot dvema letoma, ko so bile okupirane od sovražnika.

Spretna poteza Titovega režima

Skraino zanimivo bo opazovati, da-li bodo premier Stalin, predsednik Roosevelt in ministriški predsednik Churchill odgovorili na poslanico, katero jim je poslal Titov "Izvršni od-

bor jugoslovanskega anti-fašističnega sveta za narodno osvoboditev."

Ako bo kateri izmed omenjenih treh na poslanico odgovoril, bo to pomenilo toliko kot da se omenjeni odbor priznava kot "de facto vlado," in v tem smislu je bila to skrajno spretna poteza od strani Tita, da se prezikusi stališče velikih zavezniških sil.

LONDON, 14. decembra. — Angleško časopisje v splošnem odobrava sklep britsko-ameriške vlade, da se nudi vojaško pomoč v Jugoslaviji v prvi vrsti partizanom, ne pa gen. Mihajloviću, kajti priznava se, da so partizanske čete tiste, ki v prvi vrsti vodijo borbo proti Nemcem v Jugoslaviji.

Prireditve Slov. šole S. N. D.

V nedeljo popoldne ob treh se vrši božičnica Slovenske mladine šole S. N. Doma.

Naši otroci, učenci slovenske šole bodo podali lep program in pokazali, kaj vse so se naučili v slovenski šoli.

Program bo vseboval: igro, petje, glasbo in deklamacije.

Na božičnici bo navzoč tudi Miklavž, ki bo obdaril pridne šolarčke.

Slovenska javnost! Na naše otroke ne smemo pozabiti! Pokazimo zanimanje za nje! To bomo storili s tem, da se udeležimo njih priredbe v nedeljo popoldne v Narodnem domu na St. Clair Ave.

Na gotovo svidenje! Pričetek ob treh popoldne.

Za prosvetni odsek SND

MM.

PROMETNA NESREČA

Včeraj proti večeru se je na W. 58 St. in Franklin Blvd. zgodila nesreča, ko sta prišla v kolizijo avtobus mestne železnice in neki privatni tovorni avto. V koliziji je bilo poškodovanih 11 oseb, dva od teh, voznik avtobusa in neki potnik, tako resno, da sta bila odpeljana v bolnišnico.

Vlada nastopila, da prepreči stavko na železnicah

Železničarske unije so odglasovale za stavko, ki se ima pričeti 30. dec.

Predstavniki petih velikih železničarskih unij so včeraj v Clevelandu na podlagi članskega glasovanja, ki se je završilo že pred časom, naznanili, da se bo 30. decembra stavka začela izvajati, nakar je vlada v Washingtonu takoj podvzela korake, da se potom pogajanja prepreči grozeči zastoj železniškega prometa, ki bi bil katastrofa prvega reda za deželo.

Organizacije, ki so odredile stavko, štejejo 350.000 članov. Sklep za stavko je bil sprejet na podlagi glasovanja, pri katerem je 97.7 procentov članstva omenjenih organizacij glasovalo za stavko.

Vladni posredovalni odbor je sklical konferenco z zastopniki železničarskih unij za prihodnji ponedeljek v Chicagu, kjer se bo iznova odprlo vprašanje medznih povišanj, ki je odgovorno za obstoječo krizo med vodstvom železnic in delavci.

Voditelji železničarskih unij so sredi izjavi, da pojejo na konferenco v Chicagu, ampak vzdržali so se vsakega drugega komentarja z ozirom na vladno akcijo za preprečitev stavke.

NOV GROB GOLDIE DUCIC

Ob 1. uri danes jutraj je umrla Goldie Antoinette Dučić, stara 15 let, stanujoča na 4709 Superior Ave. Zapušča očeta, pet bratov in sestro. Pogreb oskrbuje A. Grdina in sinovi pogrebni zavod. Podrobnosti bomo poročali jutri.

URADNIKI DRUŠTVA "V BOJ"

Na letni seji društva "V boj" št. 53 S. N. P. J. so bili izvoljeni sledeči uradniki za prihodnje leto: Predsednik Frank Barbić, podpredsednik John Sore, tajnik Jos. F. Durn, 15605 Waterloo Rd., blaginjak John Koss, zapisnikar Louis Dugar, nadzorni odbor: Joseph Sisković, predsednik, Frank Petrić in Anton Brenčič, zastopnika za Clevelandsko federacijo Matt Petrović in J. F. Durn, za farmerski odbor SNPJ J. Sore in Vinko Starman, za podr. št. 48 SANS J. F. Durn in Frank Barbić, za podr. št. 35 JPO, SS Frank Dacar in Anton Ivančić.

POZDRAVI

Mr. in Mrs. Cyril Stanonik, ki sta se pred kratkim podala po poroki v Colorado, sta si tamkaj ustanovila svoj dom, odkoder pošiljata najlepše pozdrave svojim sorodnikom in prijateljem. Mrs. Stanonik je hčerka poznane družine Mr. in Mrs. Martin Zugel, 6308 Carl Ave. Prijatelji jima lahko pišejo na naslov: 1536 Ogden St., Apt. 3, Denver 5, Colo.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE - HENDERSON 5311-11
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year - (Za celo leto) \$6.50
For Half Year - (Za pol leta) 3.50
For 3 Months - (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year - (Za celo leto) \$7.50
For Half Year - (Za pol leta) 4.00
For 3 Months - (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year - (Za celo leto) \$8.00
For Half Year - (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

LOUIS F. TRUGER:

Rusija, partizani in ameriški Jugoslovani

Kakor prva, tako je tudi druga svetovna vojna ustvarila med Jugoslovani (kar se tiče stare domovine) dvoje političnih naziranj — republikansko-federalistično ter staro reakcionarno monarhistično. Pojma republikanizem in federalizem sta v našem slučaju eno in isto, kajti po mojem mnenju je federalizem na Balkanu absolutno nemogoč pod starimi režimi (monarhije), postati more fakt le tedaj, če balkanske države zavržejo stari, strohneli in gnili monarhistični ter sprejmejo ljudovlade ali republike. Balkanska federacija je absolutno nemogoča pod romunskim, bolgarskim, grškim in jugoslovanskim kraljem, kajti federacija ima namen služiti ljudskim interesom, ki so v vseh omenjenih državah istovetni, med tem ko bi se, če bi se ustvarila balkanska federacija pod sedanjimi režimi (kraljevske vlade), interesi posameznih vladujočih klik in vladarskih hiš nasprotovale in bi koncem konca prinesla taka formacija balkanske zveze neprestane konflikte, ki bi povzročili ali razpad te zveze ali pa vojne. Kjer je v ospredju "oseben interes vladujočih," je vsaka zveza, ki bi bila koristna skupnim ljudstvom, nemogoča, torej je treba te interese odstraniti, ali z drugo besedo, stare monarhistične vlade morajo iti v pozabnost in nadomestiti jih morajo resnično ljudske vlade.

Svet je v preteklosti nazival Balkan "sod napolnjen s smodnikom," ki je nevaren vsemu svetu, ampak isti svet pa ni pojasnil vzroke te nevarnosti. Če bi bila dana balkanskim ljudstvom prilika do samovlade v demokratični balkanski federaciji, bi tega "soda napolnjenega s smodnikom" ne bilo in ta ljudska zveza bi bila garancija večnega miru na Balkanu, ker bi ne bilo več prilik medsebojnega sovraštva, katerega so in še povzročajo reakcije in vladajoče klike. Ako hočemo imeti mir na zemlji, morajo ljudstva odpraviti reakcijo, in z reakcijo bodo izgubile vse druge sile, ki so nasprotne resnični ljudski vladi.

Vprašanje Balkana je silno važno in bodoči mir je v veliki meri odvisen od tega, kako se bo rešilo balkansko vprašanje. Balkan je ključ do vzhoda in deloma juga. Zapadne sile — Francija, Anglija in Nemčija — so imele svoje interese, tako na Balkanu kakor tudi v Mali Aziji, Indiji in severni Afriki. Na krajša pot do vseh teh delov sveta je preko Balkana. Naravno torej, da je vsaka izmed teh držav skušala uveljaviti na Balkanu svoj vpliv in prešiti. Ti vplivi so se kresali med seboj in povzročili so neštete konflikte. Najbolj agresivna je bila seveda Nemčija, ki je imela na vseh balkanskih "prestolih," razen Jugoslavije, svoje "sinove" ali pa potomce in sorodnike Hohenzollern dinastije. (V Jugoslaviji je imela veliko besedo kraljica Marija, hči romunskega kralja, ki je potomec Hohenzollernce.) Če hoče svet, da se ta nevarna kompeticija za vpliv na Balkanu konča, se mora dati balkanskemu ljudstvu pravico samovlade, poleg tega pa se mora z vsemi sredstvi podpirati ustroj balkanske federacije. S tako federacijo se bo zaprlo vrata proti vzhodu vsakega bodočemu aspirantu agresivnosti in svetovne nadvlade.

V naših listih je videti živahno komentiranje o partizanih, Rusiji, SANS-u, in o bodoči obliki — ali pravzaprav — kakšna naj bi bila Jugoslavija. Seveda so ti komentarji različni, kakor so različne ideje posameznih, ampak vsi ti komentarji kažejo, da je narod v Ameriki duševno zdrav in krepak in da zna ceniti svobodo, katero uživa kot priseljenec v Ameriki. So sicer izjeme, kakor so povsod, ampak te izjeme so bile in bodo vedno nasprotne vsakemu napredku, kajti njih osebni dobiček je bil in je še sedaj, da ostane ljudstvo v temi, da ne misli in da pusti misliti in tolmačiti vse dogodke tej izjemi, ali če hočete, reakciji. Ampak radi te izjeme si ni treba beliti lasi — pustimo jo pri miru kakor bi jo sploh ne bilo; pojdimo preko nje do cilja, katerega smo si postavili. Bolj

žalostno pa je dejstvo, da se v gotovih slučajih strinja s to manjšino ali reakcijo tudi napreden-delavsko orijentiran list Prosveta. Ivana Moleka, urednika Prosvete, poznam osebno in zato ker ga poznam, si nikakor ne morem tolmačiti njegovo pisanje o Rusiji in partizanih. Kaj se je zgodilo z njim, da ne more slišati ime Stalin ali partizan? Na trgu je več knjig o Stalinu — proti Stalinu in za Stalinu — čital sem eno in drugo, in, morda se boste čudili če vam povem, da jaz ne vidim v Stalinu tistega diktatorja, kakor ga vidi Molek. Kdor je prečital knjige za in proti Stalinu ter skušal biti nepristranski, mi bo potrdil, da Stalin ni bil nikdar diktator v pravem pomenu besede, temveč diktator je bil "komintern," katerega je ustanovil Ljennin. Stalin tudi ni bil "internacionalist" temveč je bil v prvi vrsti za Rusijo, za rusko ljudstvo, internacionalist pa je bil Trocky in kot tak je bil proti ruskim interesom, ker je polagal več važnosti na uspeh svetovne revolucije kakor pa na uspeh ruske revolucije same. Stalin je bil in je z dušo in telesom za Rusijo, za ruski narod, za permanentno zvezo sovjetskih republik, med tem ko je bil Ljennin in Trocky za to, da se gotove republike sovjetske zveze, če hočejo odcepijo, od celote. (Slučaj Georgija). Stalin je bil tisti, ki je odcepitev preprečil ter ohranil celoto sovjetske zveze.

Diktator! V Rusiji je 162 narodov in 162 jezikov. Če bi bil premier Josip Stalin tak diktator, ali bi ljudstva Rusije tako umirali na bojnih poljanah? Diktatorji Rusije so hoteli postati tisti, katere so trije sodni procesi spoznali krivim izdajstvom ter jih postavili pred puškino cev. Diktatura v Rusiji, ali v katerikoli drugi državi, ki se je porodila iz in v revoluciji, je morala biti, sicer bi bila Ukrajina, Belo Rusija, Georgija in ves Kavkaz postal plen tujih držav. Toda, če bi hotel vsaj delno opisati vse faze ruske revolucije in dela Stalina, bi vzelo precej časa, skušal pa bom, če mi bo čas dopuščal, podati našim ljudem jasno sliko o Stalinu in Rusiji, tisti Rusiji, ki bo rešila Jugoslovane izpod jarma temne reakcije. Prepričan sem, da ne bo dolgo, ko Rusija bo spregovorila v prilog naših bratov v Sloveniji, Hrvatski in Srbiji, ki umirajo zato, da bo bodoči jugoslovanski narod prost in na svoji zemlji svoj gospod. Trdno pa sem prepričan, da je ruska diktatura predhodnica najširše demokracije, od katere bo imel trajne koristi ves svet.

Partizani! Uboga para! Vi se borite za svobodo svojega naroda, umirate v blatu in v potokih krvi in zato ker umirate za svobodo in za boljšo človeško družbo, ste komunisti. Louis Adamič, ki je s svojim peresom več koristil svojemu narodu in svetu, kot kateri drugi izmed sinov Slave, je tudi komunist. Če so vsi ti — partizani, ki prelivajo svojo kri za svobodo svojega naroda, zame in zate, in za vesolni svet in Louis Adamič, ki z besedo bojuje gigantsko borbo demokracije, potem bi bil sam rad njih tovariš.

UREDNIKOVA POŠTA

Brooklyn, N. Y. — Prireditelj plemenita gesta vsega priznava Slovenske šole v Brooklynu, N. Y. nja vredna!

Na 19. decembra upamo, se bodo tudi naši ljudje v newyorški naselbini z enako toplo kajšnja Slovenska šola svojo božičnico; in sicer v nedeljo, dne 19. dec. v Slovenskem narodnem domu v Brooklynu. Začetek bo ob peti uri popoldne, in naši rojaki in rojakinje so naproseni, da nas ta dan gotovo posejijo in se z nami vred poveselejo predbožničnega časa.

Kot se nekaj govori, je v teku pripravljanje za predstavo živih jaslic po starokrajškem načinu.

Na programu bo tudi igrice, petje, deklamacije, itd. Seveda bo prišel v posete tudi Miklavž in bo obdaril mladež v dvorani.

To pot se bo imela šola še posebno za zahvaliti Miklavžu, kajti še preden je prišel okrog njegov praznik, je bil nakazan naš Slovenski šoli dar v znesku \$500.00 in je namenjen za šolanje oziroma za pomoč kakemu izrednemu talentu, ki se zna pojaviti v naši šoli. Oseba, ki je poklonila ta dar Slovenski šoli, ne mara nobene publicitete o tem, ali dar sam pa je znak, da med nami še živi globoka slovenska zavest — na eni strani sovranski uničujejo naš narod in našo kulturo, po drugi pa vstaja v sredi plemenitih ljudi značajna in vznešena narodna zavest, ki je pripravljena pomagati naprej slovenskim talentom, da naše ime in naša beseda ne zamrje. V teh dneh je taka

Vstopnina bo prostovoljna. Po programu bo igrala godba za ples. Vsi, ki se spominjate, kako lep večer smo imeli lani ob priliki naše božičnice, pridite tudi letos!

Anna P. Krasna.

Veselica dr. Svobodomiselnih Slovencev, št. 2 SDZ

Cleveland, Ohio. — Članice društva "Svobodomiselnih Slovencev" št. 2 S. D. Z. se že dolga z veseljem pripravljajo na svojo običajno letno veselico, ki se vrši v soboto, 18. decembra v avditoriju Slovenskega narodnega doma.

Ker se prireditve našega društva že zadnjih šest let vrše tik pred božičnimi prazniki, je postal ta datum sedaj že kar tradicija in članice imamo zabeleženo ta pomemben dan na družinskem koledarju kot nekaj predprazničnega, kateremu je treba posvetiti našo posebno pozornost.

O, to vam je bilo vrvenja in šuštenja med članicami, ko so v svojih predpripravih naletele na vsakojake ovire, ki nas v teh izrednih časih tako rade iznenadijo. Posebno pri nakupovalnih turah, toda za naša dekleta ni bila nobena ovira tako velika, da bi je ne znale premagati in rezultat je — garancija, da vas čaka zabava in potreba po modi "starih dobrih časov", ko so bile še vse dobrote na izbiri po mili volji.

Zato pa vas članice prav radostno pričakujejo v posete v soboto večer.

Mary Klemenc in njen štab v kuhinji — Josie Jeglich in njene natakariče v točilnici, Vida Shiffer in njen sprejemni odsek sestojijo iz dvanajststorič lepih mladenk — Peconov orkester in njegovi valčki — vsi so pripravljeni in ker so strokovnjaki vsak po svoje, vemo, da vas bodo nad vsako pričakovanje zadovoljili.

Zato prav vljudno vabimo vse članstvo S. D. Z. in cenjeno občinstvo sploh na obilen posest.

Za društvo št. 2 S. D. Z. Josephine Petrič, tajnica.

LETNA SEJA

Cleveland, Ohio. — Dne 17. decembra se vrši letna seja društva "Vipavski raj" št. 312 S. N. P. J. v navadnih prostorih. Pričetek ob 7. uri zvečer.

Poleg važnih zadev bodo na dnevnem redu tudi volitve društvenega odbora za leto 1944. Članstvo se opozarja, da se polnoštevilno udeleži. Po seji se bo pa vršila domača zabava.

Z bratskim pozdravom John Strancar, tajnik.

S proslave Jugoslovanskega zedinjenja v Chicago

Dne 5. decembra so čikaški Jugoslovani obhajali praznik jugoslovanskega zedinjenja v paviljonu Pilsen Parku ob silajni udeležbi ljudi iz čikaškega mesta in okolice. Prostrana dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička.

Med govorniki sta bila najznamenitejša Louis Adamič in Zarko Bunčić. Navzoče občinstvo, ki ga je bilo prejkone nad tri tisoč, je obema priredilo prisrčne ovacije in naši ameriški vojaki so nosili Adamiča potem, ko je končal svoj sila zanimiv govor, med burnim ploskanjem in splošnim navdušenjem na ramah po dvorani.

V programu, ki ga je vodil Mr. Popovich, so sodelovala razna pevka društva. Med temi je bil tudi slovenski moški zbor "Prešeren." Članice in člani čikaškega z a b a v n e g a kluba "Ljubljane" so v slovenskih narodnih nošah obstopili Adamiča na odru, preden je začel govoriti, kar nam je nudilo zelo lep in pester prizor. Zvonko Novak je kot podpredsednik odbora za to proslavo posloval v vlogi nadomestnega predsednika te prireditve, ker je moral predsednik Frank Barich potem, ko je odprl z ognjevitim nagovorom program, oditi radi boleznih domov.

Na tej v duhu novih idej vršeči se proslavi je bila prečitana in soglasno sprejeta sledeča resolucija:

Mi ameriški državljani jugoslovanskega pokolenja, zbrani v paviljonu Pilsen Parku na 3049 W. 26th St. v Chicagu dne 5. decembra na proslavi petindvajsetletnice jugoslovanskega narodnega zedinjenja, smo neoporečno lojalni do Združenih držav ameriških. Mi neomajno podpiramo njihove vojne napore v tem orjaškem boju za svobodo, pravico in demokracijo in v ameriških vojnih industrijah prispevajo delavci naše krvi noč

Italijanski ujetnik

Nekje v Ameriki se nahaja ta italijanski vojni ujetnik, katerega vidite, ko obeša svoje perilo. Ujetniki dobijo obleko, dobro hrano in plačo za delo. Oficirji dobijo plačo na podlagi svoje sarže. Ujetniki v ameriških taboriščih dobivajo po \$3 mesečne plače če kaj delajo ali ne.

in dan z delom in denarjem k tistim vojnim prizadevanjem po vseh svojih močeh.

Mi jugoslovanski Amerikanci smo kupili vojnih vladnih obveznic za milijone in milijone dolarjev. Na tisoče in tisoče naših sinov služi tej veliki deželi v oboroženih silah in veliko, zelo veliko naših hčera deluje v pomožnih vojnih enotah kakor tudi na obrambni fronti doma. Na stotisoče in stotisoče naših mož in žena dela v bistvenih vojnih industrijah. Mi se v polni meri zavedamo svoje dolžnosti, da moramo storiti za zmago vojne in miru vse, kar je v naših močeh.

Kot Amerikanci imamo vedno le Ameriko najprej pred očmi. Ali pri tem pa si seveda ne moremo kaj, da ne bi čutili tudi za deželo svojega izvora — za Jugoslavijo. Bolečega srca smo si svesti njene strašne nesreče, ki predstavlja pretresljivo tragedijo pod kruto peto nemških fašistov in njihovih pomagačev. Mi globoko občudujemo pogum in odpor jugoslovanskih ljudstev in njihne junaške bojne sile, ki so poleg ruske Rdeče armade najizdatnejše zaveznice Združenih narodov na evropski celini. Z vsem srcem se jim pridružujemo v njihnem željnem stremeljenju za novo, združeno in demokratično Jugoslavijo, pa sklenemo:

1. Da bomo nadaljevali s podpiranjem svoje ameriške vlade v njenih vojnih prizadevanjih in žrtvovanjih do konca tega strahovitega boja zoper vse osiščne sile.

2. Da bomo delovali za edinstvo med sabo in drugimi slovenskimi Amerikanci ter pospeševali bratstvo in vzajemnost med ljudstvom v Jugoslaviji in drugimi slovanskimi narodi v Evropi sedaj in v vojni in v miru potem.

3. Da bomo pozvali Združene države in druge Združene narode, naj začno nemudoma zalagati jugoslovanske ljudske bojne sile z orožjem, živili, obleko in zdravniškimi potrebščinami, da bodo te mogle pripraviti zaveznikom pot za njihov vpad v balkanske dežele.

4. Da se bomo obrnili do pristojne ameriške vzpostavljene oblasti s prošnjo, naj prisloži zatiranim ljudem v Jugoslaviji ekonomično na pomoč, čim bo država ameriških. Mi neomajno ozišče pregnano z njihnega ozemlja.

5. Da bomo zahtevali, naj se jugoslovanski svet, ki je naseljen s Slovenci, Hrvati in Srbi in ki je bil tem vzet med to voj-

no in še pred njo, vzpostavi in vrne Jugoslaviji.

6. Da bomo izrazili svoje najiskrenejše simpatije do jugoslovanskih bojnih sil v Jugoslaviji in svoje globoko občudovanje silne bojevitosti v njihnem hrabrem boju za svobodo in lepšo bodočnost nove, neodvisne, združene in demokratične Jugoslavije.

7. Da iz vsega srca odobravamo izjave zgodovinske moskovske konference, ki je po našem mnenju prvi resnični korak na poti v dobo priprostega človeka, in

8. Da prosimo odbor jugoslovanskega narodnega zedinjenja, naj nadaljuje s svojim delom v smislu te resolucije.

Zvonko Novak, nadomestni predsednik.

S proslave se je poslal našemu predsedniku sledeči pozdrav:

Mi, ameriški državljani jugoslovanskega pokolenja, zbrani v paviljonu Pilsen Parku na 3049 W. 26th St. v Chicagu, Ill., dne 5. decembra 1943 ob obhajanju petindvajsetletnice jugoslovanskega zedinjenja Vas, g. predsednik, prisrčno pozdravljamo.

S svečano zaobljubo, da bomo kakor en mož podpirali svojo vlado v tej vojni proti tiranstvu in v obrambi demokracije, ki edina more prinesiti svobodo in pravico vsem narodom, pa naj so to veliki ali majhni, in z zagotovitvijo, da bomo posvetili vse svoje telesne, umske in denarne moči pospešitvi vojaške zmage Združenih držav in drugih Združenih narodov nad nacijsko-japonskim osiščem, se spoštljivo obračamo do Vas, da zastavite svoj velik vpliv in svojo dobro voljo v dosegu svobojenja, zedinjenja in osnivanje nove, demokratične in neodvisne Jugoslavije, ki je po našem mnenju neizogibno potrebna za mir Evrope in celega sveta sploh.

Zvonko Novak, nadomestni predsednik.

Postanica dr. Ivanu Ribarju Cenjeni dr. Ribar:

Mi, ameriški državljani jugoslovanskega pokolenja, zbrani v paviljonu Pilsen Parku na 3049 W. 26th St. v Chicagu dne 5. decembra 1943 na proslavi petindvajsetletnice jugoslovanskega zedinjenja Vas dr. Ivan Ribar, in po Vas maršala Tita pa jugoslovansko osvobodilno vojsko iskreno pozdravljamo.

Vaš junaški boj proti osiščnim osvobodilcem in vsega vašega osvobojenja ni več daleč. Mi z vsem srcem pozdravljamo vaš junaški boj proti Hitlerju in njegovim pomagačem. Mi pozdravljamo zmago bojne zveze med Anglijo, Sovjetsko Rusijo, Jugoslavijo in Ameriko. Kugo in smrt nemškimi fašističnim nasilnikom, pogin njihni državi in njihnemu "novemu redu" v Evropi!

Zivela svoboda in neodvisnost vseh narodov!

Zvonko Novak, nadomestni predsednik.

WHERE THE FUEL GOES

AN ARMY TRANSPORT burns 33,000 gallons of fuel oil a day.

CIGANKA

POVEST IZ
DOMACIH
HRIBOVPredstavnik:
Albin Hrovatin

(Nadaljevanje)

"Jaz ti bom pomagala. V me-
sto pojdeva k orožnikom pa na
sodnijo. Gospodje te morajo va-
rovati."

"Za nas cigane ni varstva.
Nas vse zaničuje, zapirajo nas
in preganjajo."

"Tem bom pokazala!" se je
potovka razhudila. "Če se bodo
kaj omejevali, jim bo Jerca za-
godla, in da Jerca ne piska na
mle viže, to gospodje vedo."

V tem trenutku je ciganka
presunljivo zakričala:
"Ooh — tam je! tam je!"
Iz gozda je pridrl divjak v
rumeni obleki, z rdečim pasom
in zelenim klobukom. Ciganka
je hotela bežati, od strahu pa so
ji otrpnile noge, tako da ni mo-
gla prestopiti. Oklenila se je
Jerce in zakričala:

"Pomagaj mi! Pomagaj mi!
Ubil me bo."

Ciganski poglavar je stal že
pred njima. Kakor tigru so se
mu režali beli zobje, v črnih
očeh pa mu je gorel ogenj. Z
čim, ki ga je držal v desnici,
je široko zamahnil in oplazil
ciganko po hrbtu:

"Ali te imam, prekleta kro-
va!"

Dekle je na glas zatulilo in
se trdneje oklenilo potovke;
ta pa jo je odrinila in cigano iz-
menada zasolila dve krepki klo-
futi, eno na levo, eno na desno,
ter zavpila nad njim:

"Lump, ali misliš, da z žen-
skami lahko počneš, kar ho-
češ?"

Cigan je bil trd od samega
zavudenja. Pogledal je žensko,
ki je bila za glavo večja od
njega, potem se je zbral in jo
umeril proti nji:

"Prekleta baba, posvetil ti
bom!"

Kakor bi trenil, ga je Jerca
prišla za roki, ga držala nekaj
časa kakor v kleščah in ga tre-
sla, potem pa ga je vrgla v
travo, da je padel kakor poleno,
in se zasmejala:

"Haha — takih kostrunov ko-
si ti naj mi pride deset, pa se
jih Jerca ne ustraši. Že vse dru-
gačni možakarji so jo pri meni
skupili."

Ko mačka se je cigan hitro

pobral in je naglo jel za pasom
in v hlačah nekaj iskati.

"Vraga," je sopihal, "kje je
nož?"

Ko je zletel v travo, mu je
padel nož iz pasu. Potovka ga
je s svojim bistrim očesom še
pravi čas zagledala in se je brz
sklonila:

"Tu je nož. Za spomin si ga
bom obdržala na takega junaka,
ti šalobarda zelena ti. Pridi
mi še v pest, ti bom puščala
kri, da je svoj živ dan ne poli-
žeš več!"

Ciganu je bilo treba orjaško
Jerco le pogledati pa se je pre-
pričal, da ji s silo ni kos. Zato
je začel zlepa:

"S teboj nimam kaj in tebi
tudi ne bom nič storil."

"Hahaha, kako si milosten!"
se je smejala Jerca. "Bodi ves-
el, da te ne klestim kakor ka-
kega smrkovca! Kaj še čakaš
in iščeš? Poberi se, drugače ti
podkurim, da se boš komaj po-
biral!"

"Po to kanaljo sem prišel, ki
mi je ušla; drugega ničesar no-
čem."

"Kanalja to dekle ni. In če,
Vanda noče s teboj, je nimas
pravice siliti."

"Imam pravico. Moja je, njen
oče sem."

"Lažeš," je zavpila ciganka;
"Samo je bil moj oče in Kata
moja mati. Oba sta umrla."

"Vse, kar je bilo Samovo, sem
jaz kupil."

"A tako, dekleta kupujete in
prodajate cigani! Čakaj, to bom
naznanila!" je zagrozila Jerca.

"Prodati me hoče," se je ogla-
silo dekle. "Kupca že ima."

"Kdo to pravi?"

"Jaz vem. Tisoč dinarjev si
hotelo, ni pa ti je ponujal sa-
mo dve sto."

"Kateri oni?"

"Starec z dolgo, sivo brado in
s črno kapucno. Rekel ti je tu-
di, da se moraš hitro čez mejo
povedati."

Cigana so te besede silno raz-
kačile. Prebledel je, ustnice so
mu zatrepetale, iz prs mu je
zadonel zamolkel, skoro žival-
ski glas, divje je sopihnil in zar-
jul:

"Ljuba žena, ne daj me, ne
daj me! Tvoja hočem biti. Ka-
kor pes ti bom verna."

"Vanda," je zarohnel cigan,
"še zadnjič te vprašam, ali ho-
češ z menoj? Da ali ne?"

"Ne, ne, ne!"

Tedaj je cigan pobesnel. Za-
sukal se je okoli sebe, iskal kaj
po travi ter pobral kamen. To-
da v tem se je Jerca rešila de-
kleta, naglo je segla v koš in
privlekla iz njega velik revol-
ver. Namerila je na cigana in se
mu približala:

"Ali boš izpuštil kamen, raz-
bojnik? Pri tej priči! Sicer te
ustrelim kakor mače."

Ko cigan ni koj ubogal, mu je
ustrelila nad glavo v zrak: pof!
Dedec se je zvrnil po tleh in je
obležal in se ni ganil. Potovka
se je hudo prestrašila, stopila k
njemu in dejala:

"Za božjo voljo, saj te ven-
dar nisem zadela! Ni mogóci!"

Tedaj je cigan planil pokon-
ci, skočil k dekletu in jo s tako
silo udaril s pestjo po glavi, da
je zahropljala in se zgrudila.
Hudobnež pa se je spustil po
bregu, zakrohotal se je in iz-
ginil v gozdu. Za trenutek je
bila Jerca trda, potem pa je
sprožila tri strele za beguncem,
ne da bi merila na njega. Revol-
ver je vrgla v koš in počenila
zraven dekleta, ki je težko so-
plo in bilo po obrazu vse s krvjo
oblito. Dvignila ji je glavo in
jo poklicala po imenu. Ciganka

Nemška sabotaža se ne obnese

Nemške čete so v bližini Caserte, v Italiji, uničile
most, da bi zaustavile prodirajoče zavezniške sile, toda
kot kaže vrhnja slika, se je njih sabotaža slabo obnesla.
Angleški vojaki so svoj "jeep" zavozili v vodo in preko-
račili reko brez mostu. V prizadevanju, da si ohranijo
svojo zimsko linijo, so Nemci vprizorili serijo hudih pro-
ti-napadov na skoro vso ameriško peto armado.

BARUCH HAS NEW
IMPORTANT ROLE

WASHINGTON, D. C. — 73-year-
old Bernard M. Baruch is the new
head of a new unit within the of-
fice of war mobilization to handle
policies for the various war agen-
cies and to work with war and
post-war adjustment problems. The
appointment was made by James
F. Byrnes, war mobilization direc-
tor. This is the same role Baruch
played in World War I.

"Prekleta mrcina! Za grmom
si vohala."

"Se žival se oteplje in brani
svojo prostost," mu je zabrusi-
la potovka pod nos.

"Laže. Vse je narobe čula."

"Ti se lažeš, da ti kar iz ust
smrdi."

"Nazaj mora k družini. Tam
bodo možje razsodili, če se ji
je res krivica zgodila."

"Tako noro se pišče ni, da ti
bo lisici v brlog lezlo pravico
iskati. Ne, midve pojdeva v me-
sto na sodnijo; tam bova vse
povedali."

"Vanda!" je zagrmel ciganski
poglavar. "Ti veš, da morajo
vsi naši moški in ženske baša
poslušati. Kaj tiste čaka, ki te-
ga ne storijo, to veš tudi."

Ciganka se je zopet krčevito
oklenila Jerce in jo rotila:

"Ljuba žena, ne daj me, ne
daj me! Tvoja hočem biti. Ka-
kor pes ti bom verna."

"Vanda," je zarohnel cigan,
"še zadnjič te vprašam, ali ho-
češ z menoj? Da ali ne?"

"Ne, ne, ne!"

Tedaj je cigan pobesnel. Za-
sukal se je okoli sebe, iskal kaj
po travi ter pobral kamen. To-
da v tem se je Jerca rešila de-
kleta, naglo je segla v koš in
privlekla iz njega velik revol-
ver. Namerila je na cigana in se
mu približala:

"Ali boš izpuštil kamen, raz-
bojnik? Pri tej priči! Sicer te
ustrelim kakor mače."

Ko cigan ni koj ubogal, mu je
ustrelila nad glavo v zrak: pof!
Dedec se je zvrnil po tleh in je
obležal in se ni ganil. Potovka
se je hudo prestrašila, stopila k
njemu in dejala:

"Za božjo voljo, saj te ven-
dar nisem zadela! Ni mogóci!"

Tedaj je cigan planil pokon-
ci, skočil k dekletu in jo s tako
silo udaril s pestjo po glavi, da
je zahropljala in se zgrudila.
Hudobnež pa se je spustil po
bregu, zakrohotal se je in iz-
ginil v gozdu. Za trenutek je
bila Jerca trda, potem pa je
sprožila tri strele za beguncem,
ne da bi merila na njega. Revol-
ver je vrgla v koš in počenila
zraven dekleta, ki je težko so-
plo in bilo po obrazu vse s krvjo
oblito. Dvignila ji je glavo in
jo poklicala po imenu. Ciganka

ganico na tleh, je zavpila:

"Ježeš Marija, kaj je to? Kdo
je žensko ustrelil?"

(Dalje prihodnjé)

Iskanje v vojni
pogrešanih

Neki švicarski dnevnik piše
pod gornjim naslovom med dru-
gim:

"Ranjen, ujet, mrtev? Pro-
sim povejte mi resnico!" Petde-
set tisoč pisem pride na teden
— dvesto štirideset ženskih
rok jih odpira.

"Ali ni v času, ko se toliko
govori o napredku in civilizaci-
ji, a se niti vojne ne morejo
preprečiti, neobhodno potrebno,
da se vsaj vojne grozote neko-
liko omilijo?" je nekoč zapisal
ustanovitelj Mednarodnega rde-
čega križa, švicar Henri Du-
mant, ko je slikal grozote bojev
pri Solferinu.

Od tega časa dalje je švicar-
sko ljudstvo vedno pomagalo
vojnim žrtvam vseh taborov.
Tako se tudi danes dogaja.

Leta 1870—71 je ustanovil
Mednarodni Rdeči križ prvi in-
formacijski urad za vojne po-
meje. Nista še mi-
nuli dve minuti in Ravnjakova
hlapca Lipe in Florijan sta pri-
tekla, za njima še dekla Kristi-
na, slabotna ženkica v trideset-
tih letih. Ko je ta zagledala ci-

narodnega Rdečega križa v že-
njen ali padel, mi sporočite in
mi povejte vso kruto resnico."

Kakor v zadnji svetovni voj-
ni, tako čaka tudi danes tisoče
pisem — to se pravi tisoče lju-
di — na odgovor. 50.000 pisem
prihaja vsak teden v Zurich,
pregleda se jih pa tedensko le
20.000. Natančno je treba pre-
brati vsako pismo, kajti naj-
manjša napaka se hudo mašcu-
je in onemogoča poizvedovanje
za pogrešanci.

Izgubljen — mučna beseda!
Koliko boli in solza je v njej.
Nekje v bojih, na begu ali umi-
ku so bližnji izginili. Od maja
ali junija ni več glasu od njih.

Temna imena: Chemin des Da-
preprečiti, neobhodno potrebno,
mes, Dunkergue . . . Vizije pi-
da se vsaj vojne grozote neko-
liko omilijo?" je nekoč zapisal
ustanovitelj Mednarodnega rde-
čega križa, švicar Henri Du-
mant, ko je slikal grozote bojev
pri Solferinu.

Na vsako vojaško skrajšavo se
mora natančno paziti, vsako i-
formacijski urad za vojne po-
meje je treba večkrat preštudira-
grešance v Baslu in od tedaj
ti, kajti veliko dospelih pisem
je pisanih s okorno ali nečitljivi-
vo pisavo.

"Boril se je v Belgiji in se ni
mogel vkrcati . . ." "Od 16.
maja nimam od svojega moža

nobenega glasu, če je ujet, ran-
jen ali padel, mi sporočite in
mi povejte vso kruto resnico."

Ali: "Če je kaj hudega, sporo-
čite na moj naslov, gre namreč
za sina-edina moje uboge sose-
de . . ."

Ganljive so vse te vrstice, ki
skrivaajo skrb, nemir in nesrečo.
Iščejo — može, sinove, brate, za-
ročence. Klici na pomoč prihaja-
jo celo iz Maroka, Alžira in
preko morja. Iščejo ljudi, ki so,
kot mi, neodgovorni za današ-
nje krvavo dejanje . . ."

SEZNAM

S KOM MORETE POMAGATI K
ZMAGI

★
MAŠCOBE IN MASTNI ODPADKI
Prodajte vašemu mesarju

★
KOVINSKI ODPADKI
Povprašajte v vaši mestni dvorani

★
SHRANITE STARE CASOPISE
Pokličite PR. 6100 za odpremo

★
KOSITRNE SKATLJICE
— Operite jih
— Strite jih
— Shranite jih
— Oddajte jih

na pristojna mesta za pobiranje

★
Pobiranje v Clevelandu:
na vzhodni strani:
prvo nedeljo v mesecu;
na zapadni strani:
tretjo nedeljo v mesecu

Sedaj je čas, da pregledate avto. Ta oglas ima namen, da imate svoj star avto v porabni službi v vojnem času.

To je način kako
STARTATE SVOJ AVTO
v mrzlem vremenu

Ako imate choke na
roko, potegnite ga ven
okrog $\frac{3}{4}$ dolžine.

... ter potegnite ven nekako
napol ročni throttle.

Potisnite notri
pedal clutcha in
sicer do konca.

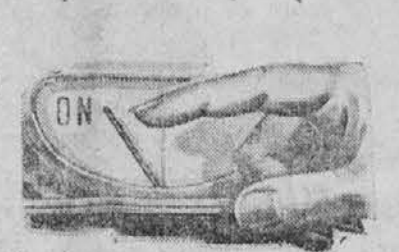
To pomaga starterju, da
obrne motor, ne da bi obrnil
kolesje.

Predno zabrnete
ignition, pritisnite
na starter.

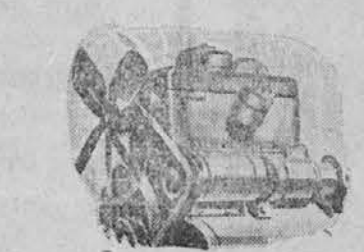
... obrnite motor parkrat,
da abodo cilindri bolj prijeti.
(Ako imate avtomatični
choke, pritisnite parkrat na
accelerator)

Sedaj — zabrnete
ignition in pritisnite
na starter.

Ko motor zastarta, počasi
potisnite notri choke in
throttle

Naj se motor
segreje, predno avto
odpeljete.

Toda nikoli ne gonite motor-
ja z vso silo. Naj dela počasi
v začetku, s čemer se mo-
tor varčuje.

Da lažje začnete,
rabite zimsko lahko
olje.

Olje, ki rado teče v mrzlem
vremenu, dovolj kolesju hi-
treji obrat in namaže hitreje.

Tunajte na vaš
SOHIO REPORTER
za novice

4 KRAT
DNEVNO

WTAM
Cleveland

7:45 A. M.
12:00 popoldne
6:00 P. M.
10:30 P. M.

Published by
THE STANDARD OIL CO.
(OHIO)

BUY MORE WAR BONDS—SAVE FOR YOUR CAR FOR YOUR COUNTRY

BOŽIČNA DARILA

Največja izbira lepih in koristnih božičnih
daril po zmernih cenah. Pridite dokler je zaloga
polna.

Oblak Furniture
6612 ST. CLAIR AVE.
Trgovina do Božiča odprta vsak dan od
9. do 9. zvečer

EXTRA WAR BONDS

LOS ANGELES EXAMINER

U. S. Treasury Department

SIROTE

Spisal NARTE VELIKONJA

(Nadaljevanje)

"Pritožili se bomo, pritožili, ker je proti zakonu!" In so se pripravljali, da odidejo.

Grabnar je povzel besedo.

"Mislim, da se mora ona

stvar z Boltarico vendar pojas-

niti: Ali je res, kar pravi Zima? Preko teh očitkov ne mo-

remo. Ali se ti, dečko, res kaj

vmešavaš?" Nastala je tišina,

Zimovi pristaši so sedli nazaj.

"Če dajo Dorici prestano

jed!" je dejal Branko odločno.

"To ni prav! Županu bi mor-

al povedati!"

"In medtem bi Dorica jedla!"

"Ze res! Toda ne gre za jed,

za ukazovanje gre. In tisto z

Boltarico?"

"Res pridržal sem jo radi

malega!"

"Slišite?" je dejal Zima.

"Mir!" je vpil župan, ki je se-

del kakor na trnju.

"Da, slišimo!" je odgovoril

Ze.

"In županu nisi povedal?"

"Nisem!"

"To bi bil lahko storil, to bi

bilo prestano!"

"Mislim sem, mislim sem..."

"Nič misli, Dorica mora po

redu od hiše do hiše, tako smo

sklenili in sklep se mora izpol-

njevati. Zapomni si!"

Branka so polile solze in u-

bežal bi bil, da se niso tisti hip

odprla vrata. Zonta je privlekel

Dolfka za roke.

"Tako! Jaz se ne bom mučil

s fantom! Ali naj postavim še

enega pastirja zanj? Osem o-

vac je pasel, pa mi izgubi eno."

"Saj pol je ne more!" je de-

jal Krivec.

"Da, in je balinal, za hlačne

gumbe so igrali in za koruznik.

Gumbe so mu porezali, koruz-

nik pa snedli!"

"Saj niso!" je moški dejal

Dolfek.

"Tiho!" se je razhudil Zon-

ta. "In odgovarja. In je od še-

stih novih gumbov izgubil dva

in eno ovco! Može, tu ga ima-

te!"

"Vse imam v žepu in še tri

povrh!" je Dolfek vlek iz že-

pke gumbe. "Za gumbe me pa ne

bodo!"

"In za ovce tudi ne!" je de-

jal Branko. Samo pes jih je

razpodil. Vaš hlapec ga je na-

ščeval!" je pokazal na Zeleta.

"To je predrzno!" je kričal

Ze.

"Župan, kdo ima tu besedo.

In če jih je pes razpodil, ali

naj mu jih spet zbere? Ali to

ni izgrubljeno?"

Zonta se je razjezil.

"Tu ga imate, jaz ga ne ma-

ram več!"

Zonta je odšel in pustil fanta

kar sredi sobe.

Zima je naglo prešel navzo-

ne in dejal:

"Može! Rekel sem že, da čast

občinskega zastopa ne prenaša,

da bi nam segalo takole fante

v besedo. V znak protesta od-

hajamo!"

Pogledal je po svojih prista-

ših.

"Ali naj mu zamašim usta!"

je jezno vpil župan, ki je s sil-

nim sovraštvom mislil na otro-

ke, neposredne povzročitelje

ste sklepčni! Vrag, da nismo

prej zapazili, da manjka tudi

Zonta," si je dejal ves jezen.

"Lahko bi bili šli že prej!"

Županu se je nabralo čelo v

gube.

"Lepa reč!"

"Sklepčni nismo!" je dejal

Grabnar ter si grizel brke. "In

da je še Zonta šel! Fanta je vr-

nil, ker je ovce prodal!"

Dolfek je stal sredi sobe in

ni vedel, kaj bi.

"Kam pa s fantom?" je vpra-

šal župan.

"Saj nismo sklepčni!" je de-

jal Grabnar.

"Z Bogom, može!"

Tako so odšli. Župan je po-

tegnil Branka za lase in dejal

ves jezen:

"Zdaj imaš! Bova že še go-

vorila!"

In ga je vlek za seboj.

Dolfek je ostal sam v občins-

ki pisarni.

9.

V tistem času je bila županja

pri župniku.

"Zares, tu je težko svetova-

ti!" si je gladi stari gospod

plešo ter zamišljeno prestavlja-

ti z drugo roko svinčnik na mi-

zi.

"Pripravite moža za to, da

vzame enega za svojega."

Žena je zaihtela. "Zdravnik

je povedal. Na meni je, da jih

ne bo, otrok. Kako naj to pre-

našam, gospod župnik? Nikdar

nikoli ne bom imela znamenja,

da sem živela! Živega zname-

nja, da sem živela!"

Strašen obup ji je legel na li-

ce.

Stala je vsa ubožna in bedna

pred njim, tako ubožna in bed-

na v svoji strašni bridkosti, da

je vse trepetalo v njej.

"In če se gledam, če gledam

to svoje zdravo telo, če poslu-

šam vanj, če vijem te svoje ro-

ke in čutim svoje prsi, polne

strašne bridkosti nerodovitno-

sti! Za deset in več življenj i-

nam zdravja in moči, pa vem,

da je vse to zaman! O, ko bi

vedele žene, ki padajo iz mate-

rinstva v materinstvo, kakšna

je bolečina nerodovitnosti, ne

bi bile tej strašni božji milosti

v lice!" je kričala ter sklenila

roke v obupu.

"O, jaz sem videla sestro v

porodnih bolečinah, kako ji je

trepetal zadnji živec v neizmer-

ni muki, kako se je borilo živ-

ljenje matere za življenje o-

troka. In je v zadnjem hipu

prišel zdravnik in rezal, o, re-

zal živga otroka, da reši ma-

ter. In ona ne vedoča, kaj de-

lajo ž njo, je tiščala zobe od

PROTECT YOUR HOME FROM TUBERCULOSIS

BUY and USE Christmas Seals

NAZNANILO

Vsemu cenjenemu občinstvu in našim odjemalcem naznanjamo, da bomo prodajali vino na galone in steklenice izven trgovine od 20. do 30. decembra, da bomo tako ustregli našim odjemalcem za božične praznike.

Priporočamo se za naklonjenost

RUDY BOŽEGLAV

WINERY

6010 ST. CLAIR AVE.

WAC PRIVATE DECORATED

ALGIERS — Soundphoto — Pvt. Margaret H. Maloney, WAC, became the first woman to be decorated for bravery in this theater of war. Pvt. Maloney was awarded the soldier's medal for heroism. The citation by command of Gen. Dwight D. Eisenhower read in part: "Pvt. Maloney saw a soldier fall to a pool of flaming gasoline. Without hesitation or thought of danger to herself, she rushed into the flames and rescued the soldier. Pvt. Maloney sustained severe burns."

muk ter ni črhnila. In ko so jo rešili, ko ji je odleglo — kaj mislite, gospod župnik, kaj je vprašala najprej?" si je oddahnila od toka besedi. "Ali je živ" je vprašala, "ali je živ?" kakor da je vedela, da je bil fantek.

In ko so vsi obmolnili ter se ji nihče ni upal ziniti besede, je udarila z glavo v blazine ter zakričala od bolesti in bridkosti,

da je stari zdravnik ihtel kot otrok. O, gospod župnik, tam sem jaz spoznala, kaj je otrok.

In koliko ljudje grešimo nad nedolžnimi dušami! In mene je Bog spoznal za nevredno te milosti! Moje telo bo ostalo javlov klas, ki bo segnil brez zrna.

Ne bom vedela, čemu sem živela!"

"Saj ne obupujem. Toda saj vem vse, saj vem vse. Če bi kaj upala, bi grešila. Čudež je nemogoč!"

"Pravim, ali je ta obupala!"

Združeni narodi osnujejo načrte za pomoč

Mednarodna agencija 33 Združenih narodov in 11 pomožnih sil, za olajševanje trpljenja v osvobojenih deželah, je bila pred nedavnim v Beli hiši ustanovljena. Predsednik Roosevelt se pogovarja z britskim ambasadorjem Lord Halifaxom, dočim Leighton McCarthy, kanadski minister, podpisuje pogodbo za svojo deželo. Ime novi agenciji je: United Nations Relief and Rehabilitation administration (U. N. R. R. A.)

"No, no," je strmel župnik Ali obupala Elizabeta? In koga je rodila?" pokazal je na Janeza Krstnika v stranskem oltarju. "On, Caharija, ki ni vere imel, je onemel! Da, onemel, ker ni imel vere —"

"Jaz tudi nimam vere! Zdravnik mi je vse povedal." "Če je zdravnik povedal! Kaj zdravnik! Zdravnik, da! Toda radi moža, mislim, ne začnite

Obrisala si je solze in dejala:

"Saj ne obupujem. Toda saj vem vse, saj vem vse. Če bi kaj upala, bi grešila. Čudež je nemogoč!"

"Pravim, ali je ta obupala!"

CLEVELAND ORCHESTRA

Eric Leinsdorf, dirigent

SEVERANCE četrtek, 16. dec., 8:30

DVORANA sobota, 18. dec., 8:30

DOROTHY MAYNOR, Soprano

v Severance dvorani CE. 7300

THE MAY CO.'S BASEMENT

Cela zaloga copatov!

-- za moške - ženske - otroke!

2.45 par

SMART CORDUROY D'ORSAY

Corduroy copati s flaneasto podlogo in "platform" podplati. Srednje ali temne rjave barve. Mere 4 do 9 za dekleta in žene. RACIJE PROSTI!

2.99 par

ZENSKÉ SHEARLING SCUFF

Topli, udobni copati iz dlake. Usnjeni podplati in pete. Odprti ali zaprti spredaj. Polne mere 4 do 9 za dekleta in žene. RACIJE PROSTI!

2.99 par

ZENSKI SANDAL COPATI

Blago v rdeči, zeleni, modri, peach ali temno rdeči barvi. Usnjeni podplati in pete. Mere 4 do 9 za dekleta in žene. RACIJE PROSTI!

1.69 par

ZENSKÉ D'ORSAYS IZ BLAGA

Mehki podplati in z lepimi pom-pom okraški. Temno rdeče ali modre barve, mere 4 do 8 za dekleta in žene. RACIJE PROSTI!

3.95 par

USNJNI STEPIN

Criss-cross usnjeni step-ins s plaid podlogo. Temno rdeče, črne ali zelene barve s kontrastnimi podplati. Mere 4 do 9 za dekleta in žene.

2.95 par

VOLNENI HYLO COPATI

Copati z upogljivimi usnjenimi podplati z vrhnim delom iz 80% volne in 20% bombaža v plaid barvi. Mere 4 do 9 za žene, dekleta in dečke. RACIJE PROSTI!

2.69 par

OTROSKI USNJNI COPATI

Upogljivi usnjeni podplati in močni usnjeni vrhi v rjavi ali modri barvi. Mere 8 1/2 do 12 za otroke. RACIJE PROSTI!

2.99 par

MOŠKI OPERAS IZ OVČJEGA USNJA

Mehko ovčje usnjo... močni upogljivi usnjeni podplati! RACIJE PROSTI! Burgundy, modre, črne ali tan barve. Mere 6 do 12.

2.99 par

MOŠKI OPERAS Z OVČJO PODLOGO

Usnjeni podplati in gumijaste pete... izvrstnega izdelka. Zelo mehki. Samo rjave barve, mere 6 1/2 do 11 za moške. RACIJE PROSTI!

The May Co. Basement

kar z vsemi sirotami, najprej z enim otrokom. Ali ni drugih ljudi v vasi? Burja, Muhič in Lozar. Vsak po enega in gnezdo bo prazno. Sam bom govoril z njimi."

"Prosim, gospod župnik!"

"Toda povem vam, da ne upam na uspeh. Tujih otrok se bo vsak branil. Burja, Muhič in Lozar. In če bi bili vsi enako stari, enakega zdravja in sami dečki. Tako bo pa vsak mislil, da je opeharjen pri razdelitvi.

In kdo naj vzame dekletce? Poroga se bo bal. Najprej bi morali oddati malega, potem Dorico, za starejša dva bi šlo laže. Poznam ljudi!"

"Jaz vzamem mlajša dva!" je

vzkliknila županja.

(Dalje prihodnjič)

Mali oglasi

SOUND SYSTEM

INDOOR OR OUTDOOR

Posebni popust za društva

B. J. Radio Service

1363 E. 45 St. — HEND. 3028

CE POTREBUJETE

Novo streho ali pa če je treba vašo streho popraviti, se obrnite do nas. Izvršimo velika in